

Johanna Kiviniemi

SIEVIN SEURAKUNNAN YMPÄRISTÖKATSELMUS

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Elokuu 2010

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatustieteiden yksikkö Ylivieskan yksikkö	Aika 8.9.2009-9.8.2010	Tekijä/tekijät Johanna Kiviniemi
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi Sievin seurakunnan ympäristökatselmus		
Työn ohjaaja KT Reetta Leppälä	Sivumäärä 25	
Työelämäohjaaja Pentti Haikola, Sievin seurakunnan talouspäällikkö		
<p>Selvitys Sievin seurakunnan toiminnan ympäristövaikutuksista eli ympäristökatselmus, joka tulee tehdä ennen ympäristödiplomin saavuttamista. Suurimman osan vie jätehuoltoselvitys, jossa käydään läpi seurakunnassa kerättävät jätteet ja niistä tulevat kustannukset. Tämän lisäksi selvitetään muitten toimintojen ympäristövaikutuksia eli sitä mitä on jo valmiina ja mitä vielä pitäisi parantaa.</p> <p>Lopussa katselmuksesta tulevat johtopäätökset ja ehdotukset.</p>		
Asiasana Ympäristö, jätehuolto, seurakunta		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date 8.9.2009-9.8.2010	Author Johanna Kiviniemi
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis Environmental survey of Sievi parish		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä	Pages 25	
Supervisor Pentti Haikola, Sievi parish		
<p>In this study the focus was on finding out what the state of the environmental issues is in Sievi parish. The study was made for their application for the environmental diploma. The focus was mostly on the state of garbage disposal in Sievi parish. It is important to find out how much of different types of waste the parish collects and what the incurred costs are. In addition the focus was also on finding out the environmental effects of other parish actions.</p> <p>At the end of the study there are conclusions and proposals for the actions that are important in regard to the environmental diploma.</p>		
Key words environment, parish, garbage disposal		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KIRKON YMPÄRISTÖDIBLOMI	3
2.1 Mikä on kirkon ympäristödiplomi?	3
2.1.1 Ympäristödiplomin teologiaa.....	4
2.1.2 Ympäristödiplomin historia	5
2.2 Mikä on ympäristökatselmus?	6
3 SIEVIN SEURAKUNNAN YMPÄRISTÖKATSELMUS	8
3.1 Toiminta ja talous.....	8
3.2 Ympäristökasvatus.....	9
3.3 Jätehuolto.....	10
3.3.1 Kiinteistöt	11
3.3.2 Hautasmaat ja viheralueet	12
3.3.3 Leirikeskus	13
3.3.4 Seurakunnan jätehuolto verrattuna kunnan jätehuoltomääräyksiin	14
3.4 Siivous.....	15
3.5 Keittiöt ja ruokalaitokset.....	17
3.6 Toimistotyö	18
3.7 Hautausmaat ja viheralueet.....	18
3.8 Leirikeskukset.....	19
3.9 Metsänhoito.....	20
3.10 Liikenne	21
4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA EHDOTUKSET	22
LÄHTEET	25

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä teen Sievin seurakunnalle heidän ympäristödiplomi hankkeeseensa ympäristökatselmuksen. Teoriaosassa esittelen ensin ympäristödiplomin ajatusta ja sen jälkeen selvitän, mikä on ympäristökatselmus. Teoriaosassa aion myös esitellä teologiaa, joka on ympäristödiplomin ja samalla opinnäytetyöni taustalla.

Kirkon ympäristödiplomin on voinut hankkia seurakunnalle vuodesta 2001 lähtien. Ympäristödiplomin ideana on, että seurakunnan työntekijät ja seurakuntalaiset tulevat tietoisemmiksi omista vaikutuksistaan ympäristöön eli luomakuntaan. Kun seurakunta pistää omat ympäristöasiansa kuntoon, se toimii samalla esimerkkinä muille yhteisöille sekä yksityisille ihmisille, jotta hekin voisivat paremmin hoitaa luomakuntaa.

Ympäristökatselmus, joka on tämän opinnäytetyön aiheena, on ensimmäinen hyvin konkreettinen osa ympäristödiplomia ja sen hankintaprosessia. Ilman ympäristökatselmusta ei seurakunta voi saavuttaa ympäristödiplomia. Ympäristökatselmuksessa käydään läpi kaikki seurakunnan toiminnot toimistotyöstä hautausmaiden hoitoon. Kaikista työaloista selvitetään se, miten paljon jätettä ne tuottavat ja voitaisiinko jätteen määrää vähentää. Samalla tarkastellaan myös sitä, millaisia määräyksiä ja toimenpiteitä seurakunnassa on jo olemassa, jotka edesauttavat luomakunnan säilymistä.

Valitsin ympäristökatselmuksen aiheekseni, koska se on kronologisesti ensimmäinen asia, joka on tehtävä ympäristödiplomia varten. Toisaalta minua kiinnosti se, miten seurakunnan toiminta vaikuttaa muulla kuin hengellisellä tavalla ympäristöönsä. Yleensä seurakuntaa ei ajatella ympäristöön vaikuttavana tekijänä, vaikka

se on sitä, samalla tavalla kuin kuka tahansa tavallinen ihminen tai virasto tai laitos. Näin ollen minusta on tärkeää olla mukana selvittämässä sitä, miten Sievissä asiat ovat tällä hetkellä ja antaa heille tarpeellista tietoa, jotta he voisivat parantaa niitä asioita, joissa on puutteita.

2 KIRKON YMPÄRISTÖDIBLOMI

2.1 Mikä on kirkon ympäristödiplomi?

Kirkon ympäristödiplomi on kirkkohallituksen seurakunnalle myöntämä todistus siitä, että seurakunta on sitoutunut kehittämään toimintaansa luomakunnan kannalta koko ajan paremmaksi (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 10). Ympäristödiplomi antaa siis seurakunnille toimintaohjeet ja neuvot siihen, miten he voivat paremmin ottaa huomioon toiminnassaan ympäristöä säästävät arvot. Samalla nämä arvot välittyvät seurakuntalaisille ja muille yhteisöille, jotka ovat yhteistyössä seurakunnan kanssa. Näin sanoma järkevämmästä kuluttamisesta ja ympäristön säästämistä leviää. Kuitenkaan seurakunnan työn päätarkoitus ei ole ympäristövastuu, mutta nämä ajatukset tukevat merkittävästi muuta seurakunnan työtä (Sipiläinen 2010, 31).

Ympäristödiplomin saavuttamiseksi seurakunnan on tehtävä päätös ympäristödiplomin hakemisesta ja tuotava se tuomiokapitulien tietoon. Sen jälkeen alkaakin käytännön työ seurakunnan tasolla; ensin kirkkoneuvosto asettaa ympäristöryhmän tai – vastaavan, joka alkaa tehdä diplomin seuraavaa vaihetta eli ympäristökatselmusta. Ympäristökatselmuksen pohjalta tehdään ympäristöohjelma, jonka perusteella seurakunta kerää kasaan ympäristödiplomiin tarvittavat minimikriteerit. Kriteerien täytyttyä tuomiokapitulista tulee auditoija eli tarkastaja arvioimaan seurakunnan ympäristöjärjestelmän. Jos tarkastaja hyväksyy sen, kirkkohallitus myöntää seurakunnalle ympäristödiplomin. (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 13.)

Ympäristödiplomin tavoitteena on, hieman kärjistäen, vaihtaa seurakuntien tunnit komposteihin ja biojäteastioihin (Sipiläinen 2010, 31). Kirkon kannalta on tärkeää, että sanat ja teot ovat yhteydessä toisiinsa. Olisi väärin saarnata ihmisille

luomakunnan säilyttämisen tärkeydestä, kun samalla käyttää kertakäyttöastioita leirillä. Näin ollen ympäristödiplomi muuttaa ratkaisevasti seurakunnan toimintaa parempaan suuntaan, ja esimerkkinä olemisen tavoitteet täyttyvät paremmin.

2.1.1 Ympäristödiplomin teologiaa

Ympäristödiplomin taustalla oleva teologia pohjaa jo luomiskertomuksessa olevaan mainintaan ihmisistä luomakunnan viljelijöinä ja varjelijoina, sekä ihmisen kuvaamiseen luomakunnan taloudenhoitajana. Ajatuksena siis on, että ihminen ei etsisi vain omaa etuaan luomakunnan kustannuksella, vaan suojeleminen ja elämän ylläpitäminen. Tämän ajatuksen tulisi ilmetä rakkautena muita kohtaan ja huolenpitona muusta luomakunnasta (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 19).

Nykyisessä tilanteessa, jossa ilmastonmuutos on todellinen asia, on tahdottu korostaa ihmisen ja luomakunnan yhteistä riippuvuutta elämän ehdoista. Näin ollen ajatus viljelemisestä ja varjelemisesta on muotoutunut tehtäväksi suojella luontoa, mutta myös siksi, että luonto suojaa ihmistä. Sillä itsekkääseen hyödyn tavoitteeluun perustuva toiminta johtaa ennen pitkää tuhoon. Näin ollen kestäväksi lähtökohdaksi on otettava vastuuntunto (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 20).

Ympäristödiplomin takana on ajatus siitä, että meidän on otettava vastuu niistä teoistamme, jotka muuttavat ja häiritsevät luomakuntaa. Tämä tarkoittaa sitä, että otamme tarkempaan tarkkailuun tekemiemme hankintojen ja päätösten ympäristövaikutukset, jotta voimme kehittää toimintaamme kestävämpään suuntaan. Jumala ei antanut meille lupaa tuhota luomakuntaa, joka oli olemassa jo ennen meitä, vaan vapaan tahdon, jonka kautta meidän olisi pidettävä huolta kaikesta ympärillämme ja oltava esimerkkinä muille.

Edellä mainittuun ajatukseen liittyy myös Raamatussa oleva kultainen sääntö: tehkää muille, mitä tahdotte tehtävän teille (Matt. 7:12). Ihmisen suhde luontoon on myös kultaisen säännön alainen. Jos me rakastamme ja pidämme huolta luomakunnasta, se pitää osaltaan huolta meistä, tarjoaa ravintoa ja suojaa. Samalla saamme nauttia luonnon kauneudesta ja nähdä muutoksen parempaan ja puhtaampaan luomakuntaan.

2.1.2 Ympäristödiplomin historia

Ensimmäisen kerran seurakunnat laativat ympäristöohjelmia 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa. Tuolloin ongelmana kuitenkin oli seurannan ja arvioinnin puute. Hyvät ohjelmat ja ajatukset unohtuivat valmistuttuaan, tähän vaikutti myös 1990-luvun alun syvä lama. Kuitenkin nämä ohjelmat ja ideat olivat urauurtavia maassamme ja luterilainen kirkko oli silloin ympäristötoimien eturivissä. (Sipiläinen 2010, 32.)

Ekumeenisissa yhteyksissä ympäristöteemat olivat esillä Suomen lamankin aikana. Euroopan kirkkojen konferenssi toteutti 1990-luvulla oman ympäristöprojektinsä, jossa päätettiin Euroopan kirkkojen ympäristövastaavien verkoston perustamisesta. Tämän tuloksena oli Euroopan kristillinen ympäristöverkosto. Samaan aikaan Saksassa ja Brittiensaarilla oli käynnissä useita ympäristöprojekteja, kuten ekoseurakuntaprojekti. Tämän tavoitteena oli saada kirkot ottamaan vakavasti huoli ympäristöstä, sekä rohkaista kirkkoja sen suojeluun. (Sipiläinen 2010, 32.)

Suomen kirkon ympäristöprojekti toteutettiin 1999-2001. Kirkko oli jäänyt jälkeen muista toimijoista ympäristökysymyksissä ja oli aika aloittaa käytännön toimet. Tarkemmat tavoitteet määriteltiin 1999, ja niitten suunnitteluun osallistui monia ympäristövaikuttajia kirkosta ja muusta yhteiskunnasta. Ajatusta seurakuntien

tukemisesta ympäristöasioissa ja kirkon ympäristödiplomin kehittamisestä pidettiin hyvänä. (Sipiläinen 2010, 32.)

Koska ympäristödiplomijärjestelmä haluttiin rakentaa toimivaksi ja realistiseksi järjestelmäksi, sen suunnittelussa käytettiin työryhmässä olleitten asiantuntemusta ja kokeiluseurakunnilta saatua palautetta. Työryhmässä oli jäsenenä teologeja, seurakuntapuutarhuri, talouspäällikkö, hiippakuntadekaani, ympäristöjärjestön edustaja ja ympäristötoimittaja. Tavoitteena oli tehdä järjestelmä, joka vastaa seurakuntien tarpeisiin riippumatta seurakunnan koosta tai sijainnista. Työryhmän tuloksen pohjalta Kirkkohallitus perusti oman ympäristöjärjestelmän eli ympäristödiplomin vuonna 2001 (Sipiläinen 2010, 33).

2.2 Mikä on ympäristökatselmus?

Ympäristökatselmus on seurakunnan kaikkien toimintojen ympäristövaikutusten kartoittamista ja edellyttää paljon selvitystyötä (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 23). Seurakunnan koosta riippuen aikaa katselmuksen tekemisessä menee parista kuukaudesta vuoteen. Sievin seurakunnan koosta johtuen ympäristökatselmuksen tekeminen vie muutaman kuukauden. Sievin seurakunnassa ympäristökatselmuksen teko on annettu ulkopuoliselle, joka haastattelee toimialojen vastuuhenkilöitä ja perehtyy tarvittaviin asiakirjoihin ja kirjallisuuteen. Ympäristökatselmuksen tulos on kirjallinen raportti, jonka pohjalta ympäristödiplomi laaditaan.

Ympäristökatselmuksessa käydään läpi kaikki toiminnot, jotka mainitaan Kirkon ympäristödiplomin käsikirjassa. Mainitut toiminnot ovat seurakunnan toiminta ja talous, ympäristökasvatus, jätehuolto, siivous, kiinteistönhuolto, keittiöt ja ruokalat, toimistotyö, hautausmaat ja viheralueet, leiri- ja kurssikeskukset, metsänhoito sekä liikenne. Kaikkien näiden tila tarkastetaan sellaisena kuin se on tällä hetkellä

ja kirjataan ylös ympäristökatselmukseen, esim. ympäristökasvatusosassa tutustutaan jo olemassa oleviin seurakunnan ympäristökasvatuksen suunnitelmiin. Sen jälkeen kirjataan ylös, onko seurakunnassa suunnitelmaa ja jos on, minkä tasoinen se on. Tältä pohjalta on sitten helppo siirtyä suunnittelemaan parannuksia, jotka tulevat ympäristödiplomiin.

Suurimman osan ympäristökatselmuksesta vie jätehuolto, sillä se edellyttää, että seurakunnan toiminnasta tehdään jätehuoltoselvitys. Tässä selvityksessä käydään läpi kaikki seurakunnan kiinteistöt, keittiöt, hautausmaat ja viheralueet sekä kirkot ja leirikeskukset (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2007, 57). Selvityksessä katsotaan kuinka paljon jätettä kukin toiminto tuottaa ja kuinka hyvin seurakunta on järjestänyt jätteenkeräyksen ja kierrätyksen.

3 SIEVIN SEURAKUNNAN YMPÄRISTÖKATSELMUS

3.1 Toiminta ja talous

Toiminnan ja talouden osalta seurakunnan hankintakäytännöt arvioidaan ympäristökatselmuksessa. Tämä tarkoittaa sitä, että seurakunnalla tulee olla kirjalliset hankintaohjeet, missä ympäristönäkökulma otetaan huomioon eli hankintoja tehdään valitsemalla aina ympäristölle paras mahdollinen tuote. Näin ollen tarjouspyyntöihin on merkittävä tuotteiden ja palvelujen kohdalle ympäristöominaisuuksien selvittäminen ja myös ostopalveluna tehtävien hankintojen ympäristölaatu pyritään varmistamaan. (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 40-41). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että seurakunnan on hankintoja tehdessään otettava huomioon tuotteen eettisyys, ekologisuus sekä ympäristömerkinnät.

Sievin seurakunnalla ei vielä ole näitä kirjallisia ohjeilta, mutta niiden luomista ollaan juuri aloittamassa. Hankintaohjeet on helppo tehdä ympäristökatselmuksen raportin pohjalta, koska siinä mainitaan, missä on parannettavaa myös hankintojen osalta.

Vaikka Sievin seurakunnalla ei vielä olekaan kirjallisia hankintaohjeita, haastateltuani talouspäällikkö Pentti Haikolaa, hän kertoi, että ympäristöasiat pyritään ottamaan mukaan hankintoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että seurakunnan työntekijät pyrkivät hankkimaan ympäristöystävällisiä ja kestävästä kehitystä tukevia tuotteita, vaikka tästä ei kirjallista ohjetta olekaan. Tästä huolimatta kirjalliset hankintaohjeet ovat välttämättömät, jotta jokaisen olisi niistä helppo tarkistaa, millaisia hankintoja olisi hyvä tehdä. Kaikkein paras tapa säästää luontoa ja ympäristöä hankintojen osalta on vähentää hankintoja eli miettiä esim. tuotteiden yhteiskäyttöä, lainausta, korjausta ja kunnostusta sekä pitkäikäisten tuotteiden suosimista (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 40).

3.2 Ympäristökasvatus

Seurakunnan toteuttama ympäristökasvatus on tärkeä osa seurakunnan ja seurakuntalaisten totuttamista kestävämmän kehityksen puolestapuhujiksi. Opetuksen lisäksi kasvatuksen tulisi olla konkreettisia tekoja paremman ympäristön puolesta. Hyvässä ympäristökasvatuksessa yhdistyvät tieto, tunne ja toiminta. (Kirkon ympäristödiplomien käsikirja 2005, 47.) Kaikkein luontevimmin ympäristökasvatus toteutuu varhais- ja nuorisotyössä sekä rippikoulutyössä. Toisaalta se voi näkyä myös saarnoissa, virsissä ja esirukouksissa tai olla aiheena raamattupiirissä.

Ympäristödiplomissa edellytetään, että ympäristökasvatus on otettu osaksi seurakunnan toimintasuunnitelmaa, yhdeksi toiminnan painopisteeksi, ainakin yhtenä vuotena ympäristödiplomia haettaessa. Tämän tavoitteena on herättää seurakuntalaisia pohtimaan elämäntapamme tuomia muutoksia ympäristölle. Näin ollen tavoitteiden tulisi olla mahdollisimman konkreettisia ja niitä pitäisi tuoda esille mahdollisimman paljon seurakunnan toiminnassa (Kirkon ympäristödiplomien käsikirja 2005, 48).

Sievin seurakunnalla ei ole ympäristökasvatussuunnitelmaa. Tietenkin ympäristö tulee välillä mukaan kasvatukseen ihan luonnostaan, kun käsitellään Jumalan luomistyötä, mutta tämä ei kuitenkaan ole riittävää ympäristödiplomien hankinnan kannalta. Jotta Sievin seurakunta voisi saavuttaa ympäristödiplomien, on sen otettava ympäristökasvatus yhdeksi toimintasuunnitelmansa painopisteeksi ja tehtävä ympäristökasvatussuunnitelma. Ympäristökatselmuksen osalta voin todeta, että Sievissä ei ole ympäristökasvatussuunnitelmaa.

3.3 Jätehuolto

Ympäristödiplomi edellyttää, että seurakunnassa tehdään osana ympäristökatselmusta jätehuoltoselvitys. Jätehuoltoselvityksessä käydään läpi seurakunnan kiinteistöt, keittiöt, hautausmaat ja viheralueet, sekä kirkot ja leirikeskukset. Siinä arvioidaan, miten hyvin seurakunnan jätehuolto on organisoitu ja voitaisiinko jätteen määrää vähentää hankinnoilla ja muilla toimilla. Jätehuoltoselvityksessä käydään läpi myös se, voidaanko seurakunnassa jätteiden lajittelua parantaa ja mitä nykyisellään jo lajitellaan. (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2010, 56.)

Jätehuoltoselvityksessä katsotaan, miten hyvin seurakunnan jätehuolto on yhdenmukaistettu kunnan jätehuollon kanssa ja kuinka jätehuolto on organisoitu seurakunnan eri toimipisteissä. Täytyy myös selvittää, kuka on vastuussa seurakunnan jätehuollosta eri kohteissa ja millaisia sopimuksia on tehty jätehuollosta vastaavien firmojen kanssa. Tärkeintä kuitenkin on selvittää kuinka paljon jätettä syntyy ja miten hyötyjäte kerätään. Seurakunnan talouden kannalta on myös tärkeä selvittää, mitä kustannuksia jätehuollosta tulee, ja voidaanko kierrättämällä kuluja vähentää. (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 57.) Jätehuoltoselvityksen tekee yleensä sama henkilö, joka tekee ympäristökatselmuksen.

Seurakunnan jätehuollosta vastaavat seurakunnalla talouspäällikkö sekä suntio, kun taas seurakunnan jätehuollosta vastaavat yritykset ovat Vestia Oy sekä Kuskas Ky. Vestia vastaa seurakunnan sekajäteastioiden ja paperinkeräyksen tyhjentämisestä. Kuskas Ky tyhjentää Louetin leirikeskuksen sakokaivon ja hautausmailla sijaitsevien jätekonttien tyhjennykset. Erittelen myöhemmin kuinka paljon, mistäkin tyhjennyksestä tulee kuluja Sievin seurakunnalle, mutta yhteensä Vestia Oy:n ja Kuskas Ky:n laskuttamista summista seurakunnalle tulee maksettavaksi kesäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010 yhteensä 6842,79€. Näistä Vestian osuus on 3585,74€ ja Kuskaksen osuus 3257,05€. Muuallakin mainitut summat on laskettu

kesäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Tämä siitä syystä, että tahdoin katselmukseen mahdollisimman tuoreita tietoja Sievin seurakunnan jätehuollon kuluista. Sitä kuinka paljon jätettä syntyy, on vaikea arvioida, joten on parempi tyytyä tutki-
maan sitä kuinka paljon kuluja jätehuollosta syntyy. Jätteen määrää on vaikea to-
deta siitä syystä, että jäteasiat ovat erikokoisia.

Syksyllä on luvassa jätehuollosta vastaavien firmojen kilpailuttaminen, sillä edel-
linen sopimus on tulossa päätökseen. Tässä kilpailutuksessa tullaan ottamaan
huomioon ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvät seikat. (Haikola 2010.)

3.3.1 Kiinteistöt

Sievin seurakunnalla on monia kiinteistöjä, jotka sijaitsevat erillään toisistaan ym-
päri Sieviä. Kirkkoherranvirasto, kanttorila ja väentupa sijaitsevat yhdessä paikas-
sa ja niistä kerätään paperijäte ja tavallinen sekajäte erikseen kierrätykseen. Seura-
kuntakoti sijaitsee hieman erillään kirkkoherranvirastosta ja muista tiloista, kirkon
vieressä. Siellä sijaitsee seurakunnan keittiö, josta kerätään biojätettä seurakunnan
kompostoriin sekä sekajäte. Seurakunnan siivooja toimittaa keittiöltä tulevan pah-
vi-, metalli- ja lasijätteen kunnan kierrätyspisteisiin pari kertaa viikossa. Riippuen
siitä, miten paljon näitä jätteitä on syntynyt. Keittiöstä syntyvän jätteen määrä
vaihtelee sen mukaan, miten paljon seurakuntakodilla on tapahtumia, joissa val-
mistetaan ruokaa.

Liittyen keittiön tuottamaan jätteeseen haastattelin seurakunnan emäntää. Hän
kertoi, että seurakunnan keittiöstä muodostuu biojätettä, pahvi-, lasi- ja metallijä-
tettä sekä sekajätettä. Biojätettä kertyy n. 25 litraa viikossa, riippuen siitä, onko
seurakuntakodilla tapahtumia vai ei. Jos seurakuntakodilla on paljon tapahtumia,
voi biojätettä tulla kaksin tai kolminkertainen määrä verrattuna rauhalliseen viik-
koon. (Kalliokoski 2010.)

Seurakunnan kompostori toimii hyvin ja on sijoitettu heti keittiön välittömään läheisyyteen ja se on vasta tyhjennetty. Kompostista muodostuva multa tulee seurakunnan puutarhurin käyttöön ja hän käyttää sen kirkon viereisiin kukkaistutuksiin. Näin ollen seurakunnan ei tarvitse ostaa kallista multaa, vaan he voivat hyötykäyttää keittiöstä muodostuvan biojätteen.

Seurakuntakodin sekajätteiden tyhjennyksestä on tullut Sievin seurakunnalle kuluja 956,63€ kesäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Sen lisäksi kirkkoherranviraston sekajäteastian ja paperinkeräyksen tyhjentäminen on maksanut seurakunnalle 1322,16€, nämä summat on laskuttanut Vestia Oy. Kuskas Ky on laskuttanut seurakuntakodin ja kirkkoherranviraston vesivahinkoremontin jätteiden ja varastojen siivouksesta tulleiden jätteiden kuljettamisesta 184,16€ seurakuntakodista ja 75,03€ kirkkoherranvirastosta.

3.3.2 Hautasmaat ja viheralueet

Sievissä on kolme hautausmaata, joista kaksi sijaitsee aivan kirkon läheisyydessä ja yksi sivukylän kappelin ympärillä. Näiltä hautausmailta kerätään sekajätettä ja kahteen suureen jätekonttiin puutarhajätettä. Hautausmailta syntyy paljon kynttilöistä tulevaa jätettä, joka pitäisi pystyä lajittelemaan paremmin kuin, mitä se tällä hetkellä tehdään Sievin seurakunnassa. Hautausmailla olisi hyvä olla erilliset keräyspisteet puutarhajätteelle, palavalle jätteelle ja muulle jätteelle. Näin ollen pystyttäisiin paremmin vähentämään sekajätteen määrää ja saamaan enemmän jätettä kierrätykseen.

Mielestäni Sievin seurakunnalla olevat jätekontit ovat hyvä ajatus kerätä puutarhajätettä, sillä niihin mahtuu sitä paljon ja silloin niitä ei tarvitse koko ajan olla tyhjentämässä. Kuitenkin tutustuttuani näihin kontteihin huomasin, että niihin menee paljon muutakin kuin puutarhajätettä. Tämä johtunee siitä, että konttien

yhteydessä ei erikseen ole mainintaa siitä, mitä jätettä varten ne ovat. Selkeät merkinnät siitä, mihin mitäkin jätettä kerätään neuvovat ihmisiä ja he pystyvät paremmin lajittelemaan jätteet.

Sievin seurakunnan kolmelta hautausmaalta syntyy jätehuollon kustannuksia yhteensä 2686,52€. Näistä voidaan eritellä Kuskas Ky:n tyhjentämien jätekonttien hinnaksi Tienpuoleisella hautausmaalla 923,10€, Järvenpuoleisella hautausmaalla 696,42€ sekä Vanhankirkon hautausmaalla 210,13€. Vestian tyhjentämien sekajäteastioitten hinnoiksi tulee Vanhankirkon hautausmaalta 236,46€ ja Järvenpuoleiselta hautausmaalta 620,40€. Koska laskutustiedoista ei löytynyt Vestialta mainintaa Tienpuoleisen hautausmaan sekajätteen tyhjennyksestä koituvista kuluista, voi olettaa, että he laskuttavat Tienpuoleisen hautausmaan yhdessä Järvenpuoleisen hautausmaan kanssa.

3.3.3 Leirikeskus

Sievin seurakunnan leirikeskus sijaitsee Louetjärven rannalla. Sieltä muodostuu, erityisesti kesäisin, sekajätettä ja sakokaivoon kertyvää jätettä, joka koostuu leirikeskuksen vessojen, suihkujen ja muiden pesuallaiden ja koneiden jätevedestä.

Leirikeskuksen jätehuollosta vastaavat samat yhtiöt kuin muistakin seurakunnan toimipisteistä. Vestia Oy on laskuttanut seurakuntaa leirikeskuksen sekajäteastian tyhjentämisestä 956,64€ ja Kuskas Ky sakokaivon tyhjennyksistä 1171,20€.

Sakokaivon pienuudesta johtuen se joudutaan tyhjentämään useita kertoja kesässä, varsinkin leirien aikana viikoittain. Jokin muu tapa kerätä jätevedet voisi tulla halvemmaksi seurakunnalle tai sitten sakokaivoa on suurennettava, niin ettei sen tyhjentämistä tarvitse tehdä viikoittain leirien aikana.

3.3.4 Seurakunnan jätehuolto verrattuna kunnan jätehuoltomääräyksiin

Sievin kunta on antanut, yhdessä muiden ympäröivien kuntien kanssa, jätehuollon hoidettavaksi Vestia Oy:lle, joka on kuntien omistama jäteyhtiö. Vestia on verkkosivuillaan julkaissut kunnalliset jätehuoltomääräykset, jotka sen omistamat kunnat ovat luoneet. Näillä määräyksillä pyritään ohjaamaan jätehuoltoa jätelain säädösten ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaiseen suuntaan (Kunnalliset jätehuoltomääräykset 2009, 3). Määräysten tavoitteena on ehkäistä jätteiden syntymistä, vähentää niiden määrää ja haitallisuutta sekä käsittelystä koituvia haittoja eli ne pyrkivät samaan kuin Kirkon ympäristödiplomin periaatteet.

Näissä määräyksissä biojätteen ensisijainen hävittämistapa on kompostointi (Kunnalliset jätehuoltomääräykset 2009, 4). Näin tehdään myös Sievin seurakunnassa eli tässä kohtaa seurakunnan toiminta on yhteneväistä kunnalliseen käytäntöön. Määräyksissä mainitaan myös, että jätteiden polttaminen ja hautaaminen on kielletty (Kunnalliset jätehuoltomääräykset 2009, 4). Tätä toimintaa Sievin seurakunnassa ei myöskään harjoiteta, vaan kaikki kertyvät jätteet kerätään talteen.

Kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaan jätteiden tuottajan, eli Sievin seurakunnan, tulisi huolehtia jätteiden lajittelusta niin, että hyöty-, ongelma- ja erityisjätteet pidetään erillään sekajätteestä (Kunnalliset jätehuoltomääräykset 2009, 6). Tässä seurakunnalla olisi vielä parannettavaa, koska ainoat hyötyjätteet, joita he keräävät ovat paperi- ja biojäte. Olisi tärkeää, että seurakunnassa kerättäisiin myös pahvi-, metalli-, lasi- ja energiajäte edellä mainittujen lisäksi. Näin siivoojan ei tarvitsisi erikseen kuljettaa jätteitä lajitteluun vaan lajittelu voisi tapahtua jo seurakunnassa. Se säästäisi aikaa ja rahaa. Jätehuoltomääräysten mukaan Vestia on velvollinen kuljettamaan yllämainitut jätteet seurakunnasta, jos niiden keräys on järjestetty.

On hyvin tärkeää, että jätteen keräyspaikka tulee valita niin, että siitä ei koidu vaaraa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle eikä jäteastioiden tyhjentäjille (Kunnalliset jätehuoltomääräykset 2009, 9). Seurakunta on järjestänyt keräyspaikat niin, että ne ovat yllä mainittujen ohjeiden mukaiset. Ainut mielestäni ahdas keräyspiste on kanttorilan pihassa sijaitsevat sekajäte- ja paperinkeräysastiat.

Saadakseen jätteen keräyksiensä kuntoon, varsinkin hautausmailla, Sievin seurakunnan kannattaisi harkita jätekeräyspisteiden keräysvälineiden merkitsemistä kerättävän jätteen nimellä ja värillä. Nämä nimi- & väriyhdistelmät löytyvät Kunnallisista jätehuoltomääräyksistä. Hautausmailla kannattaisi kerätä esim. sekajäte harmaaseen astiaan, metalli mustaan ja energijäte oranssiin keräysastiaan. Näiden lisäksi hautakenttilöistä syntyvä steariinin tahrима muovijäte kannattaisi kerätä erikseen.

Kaikkien yllämainittujen ja muiden kunnallisten jätehuoltomääräysten noudattamista valvoo kunnan ympäristöviranomaisen (Kunnan jätehuoltomääräykset 2009, 17). Lisätietoja seurakunnan jätehuollon tehostamiseen voi kysellä häneltä tai paikalliselta jätehuoltoyritykseltä, tässä tapauksessa Vestia Oy:ltä.

3.4 Siivous

Siivouksen osalta ympäristökatselmukseen kuuluu siivouksen ympäristöselvitys, jossa selvitetään puhtaustason määrittely, siivousmäärän mitoitus, puhdistusmenetelmien sekä – aineiden valinta. Ympäristökatselmuksessa on selvitettävä, mitä aineita siivouksessa käytetään, kuinka paljon, ovatko kaikki aineet välttämättömiä ja kuinka haitallisia aineet ovat ympäristön tai terveyden kannalta. Paras tapa selvittää tämä on haastatella siivoojia (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 66).

Jätehuoltoselvityksessä on myös ilmevä se, miten siivouksesta muodostuvien jätteiden käsittely on järjestetty. Tämän tulee olla asianmukaista, koska suurin osa puhdistuksessa käytetyistä aineista on myrkyllisiä.

Haastattelin Sievin seurakunnassa siivouksen suorittavaa Maila Niskasta, jolta seurakunta ostaa siivouspalvelut. Hän on myös se henkilö, joka hankkii siivoukseen tarvittavat aineet ja välineet. Sievin seurakunta maksaa hänelle niiden hankinnasta koituvat kustannukset, joten hän voi valita haluamansa aineet ja välineet.

Siivoukseen käytetään kotimaista Orabi- siivoustuotesarjaa, joista seurakunnassa käytetään lattioille tarkoitettua tiivistettä sekä ikkunoihin tarkoitettua puhdistusainetta. Lattioitten siivoukseen tarvittava tiiviste ostetaan 3 litran kanistereissa, ja yksi kanisteri riittää n. puoleksi vuodeksi. Kuitenkin kulutus riippuu siitä, miten paljon seurakunnassa, erityisesti seurakuntakodilla, on tapahtumia. Ikkunan pesunestettä kuluu lähinnä pari kolme kertaa vuodessa, kun pestään kaikki seurakunnan ikkunat. Sen kulutusta siivooja ei osannut tarkemmin sanoa. Huomasin, että siivouksessa ei käytetä mitään ylimääräisiä tai tarpeettomia tuotteita ja tuotteet käytetään kokonaan loppuun asti. Siivousaineista syntyvä pakkausjäte menee tyhjennyttyään sekajätteeseen. (Niskanen 2010.)

Aineet, joita siivouksessa käytetään, ovat ympäristön ja terveyden kannalta ärsyttäviä. Ne voivat vahingoittaa silmiä ja limakalvoja, jos joutuvat niille. Kuitenkin ärsyttävyyks vähenee, kun ne liuotetaan veteen. Aineet ovat haitallisuusteeltään vähäisiä, koska ärsyttävät aineet ovat lievimpiä siivoukseen käytettäviä aineita. Sievin seurakunnan käyttämissä aineissa ei kuitenkaan ole ympäristömerkintöjä, mutta siivooja sanoi olevansa valmis hankkimaan kyseisiä tuotteita jatkossa, jos seurakunta niin pyytää.

Sievin seurakunnan siivousaineita ja välineitä säilytetään asianmukaisesti seurakuntakodilla olevassa siivouskomerossa. Siellä aineet ovat suojassa, eivätkä pääse

vuotamaan luontoon, tai päätymään väärin käsiin. Ne ovat myös lasten ulottumattomissa, joten sitä vaaraakaan ei ole. Siivooja ottaa mukaansa tarvittavat välineet seurakuntakodin siivouskomerosta, lähtiessään siivoamaan muita kiinteistöjä. Kuljetuksen ajan aineet ovat hänen autonsa tavaratilassa lukkojen takana, ja siivouksen jälkeen ne palautuvat takaisin siivouskomeroon.

Seurakunnan tilat siivotaan kerran viikossa suursiivouksella ja lähes päivittäin siivooja suorittaa paikkojen puhdistusta pölystä ja liasta, jota työskentely aiheuttaa. Näin ollen lika ei pääse pinnittymään ja siivouksessa ei tarvitse käyttää suunnattoman voimakkaita aineita.

3.5 Keittiöt ja ruokalot

Haastatellessani seurakunnan emäntää, sain selville sen, miten paljon seurakunnassa käytetään ympäristömerkittyjä tai reilunkaupan tuotteita ruuan valmistuksessa. Varsinkin juhlien ja muitten seurakuntakodilla olevien tapahtumien ruuan valmistukseen hän käyttää mahdollisimman paljon suomalaisia ja ympäristömerkittyjä tuotteita. Lihatuotteista sianlihan hän hankkii lähilihana Sikabaarista, vain n. 30km päästä seurakunnasta. (Kalliokoski 2010.) Reilunkaupan tuotteista seurakunnassa käytetään reilunkaupan kahvia, josta seurakunnalla on sopimus. Tämän lisäksi olisi hyvä, jos seurakunta hankkisi myös käyttämänsä teen, Reilunkaupan tuotteista, sillä tätä edellyttää ympäristödiplomi (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2005, 85).

Muista keittiössä käytettävistä tuotteista talous- ja käsipyyhepaperi on joutsenmerkittyä, puhdistusaineet eivät ole. Kuitenkin emäntä on valmis hankkimaan enemmän ympäristömerkittyjä tuotteita, jos niin pyydetään. Kaikista keittiössä käytössä olevista tuotteista ei pystynyt sanomaan, olivatko ne ympäristölle ystävällisiä. Esimerkiksi käytössä olevista koneista ei voinut sanoa, olivatko ne sähköä

säästävää mallia. Kuitenkin sellaisten hankkiminen voisi pienentää seurakunnan energiankulutusta.

3.6 Toimistotyö

Seurakunnalla on useampia toimistoja kirkonmäellä, jossa sijaitsevat seurakuntakoti, kirkko, kanttorila, väentupa ja kirkkoherranvirasto. Näistä kaikista kerätään keräyspaperi yhteiseen keräyspisteeseen. Pisteessä ei eritellä valkoista paperia muista keräyspapereista, vaikka tämä olisi hyvä.

Seurakunnan toimistoissa käytetään kierrätyspaperista valmistettuja kirjekuoria ja tulostuspaperi on tuotettu kestäväkehityksen mittapuiden mukaan. Seurakunnan käytössä olevat tietokoneet ja muut toimistolaitteet on valittu vaatimusten mukaan, jotka seurakunta on saanut paikalliselta IT-aluekeskukselta.

Sievin seurakunnan toimistot ja kirkko lämmitetään omalla lämpökeskuksella, joka toimii hakkeella. Lämpökeskus kuluttaa haketta, jota tilataan 600 kuution erissä, n. 1300- 1800 kuutiota vuodessa.

3.7 Hautausmaat ja viheralueet

Sievissä on kolme hautausmaata, joista kaksi sijaitsee kirkon vieressä ja yksi kappelin läheisyydessä. Kaikki hautausmaat ovat ns. metsähautausmaita, jotta hoitokustannukset ja -tarpeet pysyisivät matalina. Hautausmaalla kasvit kastellaan vain tarvittaessa ja ruohonleikkausta tarvitaan vain pienillä aloilla satunnaisesti. Kesäisin kasteluun käytettävä vesi tulee vesijohdosta, mutta suurimmaksi osaksi sitäkin käytetään vain tarvittaessa, sillä maasto on hiekkapohjaista ja kastelu menee helposti hukkaan. Siksi olisikin tärkeää käyttää hautausmailla kuivuutta ja kuumuut-

ta kestäviä kotimaisia lajikkeita, jotta kastelua ei tarvittaisi sitäkään määrä kuin nyt. Seurakunta käyttää omilla hoitohaudoillaan paikallisesti kasvatettuja pelargonioita, hopealehtiä ja pekonioita. Nämä kasvit eivät kuitenkaan ole kotoperäisiä lajeja.

Keväisin olevat siivoustalkoot ovat ainut kerta, jolloin hautausmailta kerättävä puutarhajäte kompostoidaan. Kompostointi kuitenkin tapahtuu muualla kuin seurakunnan alueella, joten jätteet on silti kuljetettava muualle. Tämän kuljetuksen hoitaa Kuskas Ky.

Seurakunta on teettänyt kirkonmäestä ympäristösuunnitelman. Sen tarkoitus on kirkon ympäristön pitäminen perinteisenä ja ohjeistaa mahdollisiin kaavamuutoksiin hautausmaiden laajennusten varalta. Tämän suunnitelman on tehnyt ympäristöarkkitehti ja tarkemmat tiedot suunnitelmasta on otettava huomioon ympäristöohjelmaa tehtäessä. Kirkon alueen ympäristösuunnitelma kattaa koko kirkonmäen, pysäköintialueen, huoltoreitit, jätekatokset ja kaikki muut julkisivuun kuuluvat asiat. Lisäksi se sisältää kaavamuutoksia uusien hautausmaa-alueitten tarpeisiin. Kirkonmäki käsittää pappilan, kanttorilan, kirkon seurakuntakodin sekä molempien hautausmaiden, Tienpuoleisen ja Järvenpuoleisen, alueet. (Haikola 2010.)

3.8 Leirikeskukset

Sievin seurakunnalla on yksi leirikeskus, Louetjärven rannalla. Siihen kuuluvat päärakennus, sauna ja leirikirkko. Leirikeskukseen tulee suorasähkö verkosta ja talvella siellä pidetään ylläpitolämpöä, jotta siellä olevat laitteet eivät kärsisi pakkasesta tai kosteudesta. Leirikeskuksessa käytettävä vesi otetaan omasta kaivosta, joka sijaitsee keskuksen takana. Kaikki lika- ja käyttövedet leirikeskuksen päärakennuksesta menevät umpinaiseen sakokaivoon, joka joudutaan varsinkin leirien aikana tyhjentämään viikoittain. Saunassa käytetään peseytymiseen läheisestä jär-

vestä pumpattua vettä, joka imeytetään lattiakaivon kautta saunan alla olevaan saostuskenttään. Paikan leirikirkko lämmitetään tarvittaessa sähköllä. Talvella sauna ja leirikirkko ovat kylmillään. Leirikeskuksen lämpötila lasketaan talvisin +16 asteeseen keittiössä ja wc-tiloissa, muissa tiloissa +9 asteeseen.

3.9 Metsänhoito

Sievin seurakunta on rauhoittanut ja suojellut erään sille kuuluvan metsä- ja suoalueen, koska sinne on rakennettu ahkerassa käytössä oleva laavu. Suojelupäätös on tehty kirkkoneuvostossa, mutta arkistosta ei kyseistä päätöstä löytynyt suurien etsintöjen päätteeksi.

Kirkkovaltuusto oli päättänyt joitakin vuosia sitten, että seurakunnan omistaman suon saarekkeeseen tehtäisiin laavu ja talkoilla pitkospuut. Polku laavulle lähtee metsäautotieltä. Polkua ympäröivä parin hehtaarin metsäalue ja laavun ympärillä oleva suo, päätettiin suojella, jotta se pysyisi mahdollisimman luonnonmukaisena. (Haikola 2010.)

Sievin seurakunnalla on metsää 298 hehtaaria. Parhaillaan seurakunnassa ollaan tekemässä metsätaloussuunnitelmaa, jossa selvitetään metsien hoidon tarve ja se kuinka niitä olisi parasta hoitaa. Ympäristödiplomissa edellytetään, että seurakunta tulevaisuudessa pyrkii sertifioimaan metsänsä, joka tarkoittaa sitä, että niiden hoito ja käyttö täyttävät kestävän kehityksen periaatteet. Metsänhoitosuunnitelma on hyvä askel tiellä kohti sertifioituja metsiä.

3.10 Liikenne

Kaikki seurakunnan työntekijät käyvät töissä omilla autoillaan. Lähinnä tähän on se syy, että julkisella liikenteellä ei ole mahdollista kulkea töissä pienessä maalais-seurakunnassa. Tietenkin kesäisin olisi mahdollista käydä töissä polkupyörällä, mutta Sievissä välimatkat ovat pitkiä paikasta toiseen ja tämä vaikeuttaa polkupyörän käyttöä varsinkin liikkuvaa työtä tekevillä työntekijöillä, kuten papit, diakonit, talouspäällikkö sekä nuoriso-ohjaaja.

Seurakunnalla ei ole omia moottoriajoneuvoja. Ainoat kulkuneuvot ovat peräkärry ja viimeistä matkaa varten ruumisarkkukärryt. Kummassakaan ei ole omaa moottoria.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA EHDOTUKSET

Tutkittuani nyt perin pohjin Sievin seurakunnan ympäristövaikutuksia ja sitä, kuinka heillä ympäristöasiat tällä hetkellä hoidetaan, voin esittää johtopäätökseni tämän katselmuksen lopuksi. Suurimmalta osalta seurakunnassa ollaan vasta aloittelemassa kaikkea ympäristötoimintaa. Tämä tietenkin johtuu siitä, että siellä on vasta aloitettu ympäristödiplomin hankinta. Kuitenkin voi todeta, että seurakunnassa on tahtoa luoda paremmat puitteet ympäristönsuojelulle ja tämän ideologian sijoittamiselle muun seurakuntatoiminnan joukkoon.

Suurimpia muutoksia Sievin seurakunnan on tehtävä omaan jätehuoltoonsa, koska ei ole kovinkaan tehokasta eikä ympäristöystävällistä kerätä vain sekajätettä ja yhdessä paikassa paperia kierrätykseen. Tämä siitakin huolimatta, että siivoaja käy viemässä muut jätteet kierrätykseen tarvittaessa. Säästäisi aikaa ja rahaa hoitaa kierrätysastiat seurakunnalle ja antaa paikallisen jätefirman huolehtia tyhjenyksistä ja kuljetuksista. Myös hautausmaiden jätteiden lajittelulle on tehtävä jotain, sillä tällä hetkellä hyvänä ajatuksena oleva puutarhajätteiden konttikeruu ei toimi. Olenkin suositellut seurakunnan talouspäällikkö Pentti Haikolalle, että seurakunta ottaisi mallia esim. Nivalan seurakunnan hautausmaiden jätehuollosta. Siellä jokaiselle jätteelle on omat jäteastiansa, joiden kyljissä on selvät merkinnät siitä, mitä mihinkin astiaan saa laittaa. Tämä on huomattavasti tehostanut hautausmaiden siistiyttä ja jätteiden kierrätystä, se tulee kuin itseksensä, kun ohjeet ovat selkeät.

Toinen tärkeä asia, joka jokaisessa toimistossa ja virastossa tulee esille, on paperinkäyttö. Vaikka tämä ei olekaan yletöntä Sievin seurakunnassa ja käytössä on kestävä kehityksen mukaan tuotettua paperia, olisi paperin käyttöä silti hyvä tarkkailla. Toinen tärkeä asia olisi kierrättää valkoinen toimistopaperi erikseen

muusta paperijätteestä. Tämä on tärkeää, koska valkoinen kierrätyspaperi käsitellään erilailla kuin muu kierrätettävä paperi.

Mielestäni on hyvin tärkeää, että nyt kun Sievin seurakunta on saanut minulta ympäristökatselmuksen he alkavat heti toteuttaa muita ympäristödiplomin vaatimia minimitavoitteita. Näin ollen asiat eivät hautautuisi jonnekin tulevaisuuteen, jolloin katselmuksen tiedot olisivat jo vanhentuneet. Muutenkin on tärkeää jatkaa diplomin tekemistä, sillä Oulun hiippakunnan piispa Samuel Salmi on ottanut ympäristöasiat lähelle sydäntään ja vaatinut kaikilta hiippakuntansa seurakunnilta mahdollisimman nopeita toimia ympäristödiplomin saavuttamiselle. Sievissä ollaan näin ollen jo hyvässä vauhdissa, koska kaikki ovat tietoisia diplomin tekemisestä ja mielellään mukana sen toteuttamisessa.

Ehdottaisin, että Sievin seurakunnassa järjestettäisiin kaikille työntekijöille tiedotustilaisuus siitä, mitä ympäristödiplomin saavuttaminen vaatii. Tämä olisi myös hyvä mahdollisuus ottaa vastaan työntekijöiden ajatuksia ja ehdotuksia siitä, kuinka seurakunnan toimintaa saataisiin heidän mielestään ympäristöystävällisemmäksi. Tällainen myönteinen yhteishengen luominen olisi omiaan edistämään ihmisten halua toimia ympäristön parhaaksi. Samanlaista tiedotus/keskustelutilaisuutta voitaisiin käyttää, myös tulevaisuudessa seurakuntalaisten aktivoimiseksi ja tiedottamiseksi. Näin seurakuntalaisetkin saisivat suoraa tietoa siitä, että seurakunta tahtoo parantaa omaa toimintaansa ja tahtovat myös seurakuntalaisten osallistuvan siihen. Suora tiedottaminen kaikille asianomaisille tahoille hälventää mahdollista vastustusta ja epäluuloja. Ympäristödiplomin käsikirjassakin monissa kohdissa korostetaan sitä, että kaikki toimijat täytyy saada mahdollisimman hyvin mukaan toimintaan.

Tulevaisuuden kannalta kaikkein tärkeintä on, että Sievin seurakunnan kasvatus-toiminnasta vastaavat tahot ovat mukana luomassa ympäristödiplomissa vaadittavaa ympäristökasvatussuunnitelmaa. Näin lapset ja nuoret sisäistävät ympäris-

tönsuojelun osaksi seurakunnan toimintaa, jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Näin seurakunta kasvattaa ihmisiä, joille ympäristöstä huolehtiminen on itsestään selvyyttä. Hyväksi kannattaa käyttää myös nuorten itsensä valveutuneisuutta ja innostusta asian suhteen, ja järjestää heidän kanssaan tempauksia ja retkiä, joihin muut seurakuntalaiset voisivat osallistua. Tärkeintä on aktivoida kaikki seurakuntalaiset vauvasta vaariin, mukaan ympäristöystävällisempää seurakuntaa rakentamaan. Tämä tarkoittaa sitä, että ympäristökasvatussuunnitelma ei koske ainoastaan lapsia ja nuoria, vaan näkyy myös muille suunnatussa toiminnassa. Se voi olla osa jumalanpalveluksen saarnaa tai olla aiheena raamattupiirissä. Parhaita paikkoja keskustella näistä asioista ovat tietenkin seurakunnan hautausmaille järjestämät siivoustalkoot. Ne keräävät aina paljon ihmisiä ja ne olisivat hyvä hetki ottaa käyttöön esim. uudet, opastetut jäteastiat.

LÄHTEET

Haikola, P. 2010. Sievin seurakunnan talouspäällikön haastattelu 17.6.2010.

Kalliokoski, A. 2010. Sievin seurakunnan emännän haastattelu 17.6.2010.

Kirkon ympäristödiplomin käsikirja. 2005. Kirkkohallitus. 2. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kunnalliset jätehuoltomääräykset. 2009. Vestia Oy. Www-dokumentti. Saatavissa: www.vestia.fi/pdf/vestia_kunnalliset_jatehuoltomaaraykset.pdf. Luettu 2.8.2010.

Niskanen, M. 2010. Sievin seurakunnan siivoojan haastattelu 17.6.2010.

Sipiläinen, I. 2010. Ympäristöasiat kirkossa nyt. Teoksessa I. Sipiläinen & P. Tuuva (toim.) Ympäristökasvatus seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja, 31-47.